

INFORMACJA

o ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wprowadzającej Program „Rodzina 500 plus”

Ustawa określa warunki nabywania prawa do **świadczenia wychowawczego** oraz **zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia**.

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie wychowawcze, przysługiwać będzie obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej oraz innym osobom, którym na podstawie przepisów wspólnotowych oraz umów międzynarodowych przyznane zostały analogiczne do posiadanych przez obywateli prawa w zakresie świadczeń społecznych. Jednocześnie ustawa warunkuje prawo do świadczenia wychowawczego od zamieszkiwania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres, w którym świadczenie to ma przysługiwać, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Świadczenie wychowawcze - w wysokości 500 zł miesięcznie - na drugie i kolejne dziecko w rodzinie, do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia, przysługiwać będzie: matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka bez względu na wysokość dochodu.

Świadczenie wychowawcze przysługiwać będzie także na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800 zł. Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze przysługiwać będzie na pierwsze dziecko jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 200,00 zł.

Wysokość świadczenia wychowawczego nie będzie wliczana do dochodu stanowiącego podstawę do otrzymywania innych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Zgodnie z ustawą, rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka będzie przysługiwał tzw. „dodatek wychowawczy” w wysokości świadczenia wychowawczego, na każde umieszczone w takiej placówce dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia.

Ustawa umożliwia uzyskanie świadczenia wychowawczego także samotnym rodzicom bez względu na to czy zostało ustalone na rzecz dziecka świadczenie alimentacyjne, przy zachowaniu ogólnych kryteriów dochodowych.

W przypadku zbiegu prawa rodziców, opiekunów prawnych dziecka lub opiekunów faktycznych dziecka do świadczenia wychowawczego, świadczenie to wypłaca się temu z rodziców, opiekunów prawnych dziecka lub opiekunów faktycznych dziecka, który faktycznie sprawuje opiekę nad dzieckiem. Jeżeli opieka nad dzieckiem sprawowana jest równocześnie przez oboje rodziców, opiekunów prawnych dziecka lub opiekunów faktycznych dziecka, świadczenie wychowawcze wypłaca się temu, kto pierwszy złoży wniosek.

W przypadku, gdy po **złożeniu wniosku** o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego przez rodzica, opiekuna prawnego dziecka lub opiekuna faktycznego dziecka drugi rodzic, opiekun prawny dziecka lub opiekun faktyczny dziecka złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego w związku z opieką nad tym samym dzieckiem, organ właściwy ustali kto sprawuje opiekę i w tym celu może zwrócić się do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, w celu ustalenia osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem.

W przypadku gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę tego świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które to świadczenie przysługuje. Kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę.

Świadczenie wychowawcze nie będzie przysługiwało jeżeli: dziecko pozostaje w związku małżeńskim; dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w pieczy zastępczej, pełnoletnie dziecko ma ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na własne dziecko, członkowi rodziny przysługuje za granicą na dziecko świadczenie o podobnym charakterze do świadczenia wychowawczego, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Ustawa wprowadza mechanizm, zgodnie z którym w przypadku, gdy osoba otrzymująca świadczenie na dziecko, **marnotrawi wypłacane jej świadczenie wychowawcze** lub wydatkuje je niezgodnie z celem, organ właściwy przekazuje należne osobie świadczenie wychowawcze, w całości lub w części, w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług.

Postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego prowadzi będzie wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze lub osoby przez niego upoważnione.

Ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz jego wypłata będzie następować odpowiednio na wniosek matki, ojca, opiekuna faktycznego dziecka albo opiekuna prawnego dziecka, który składa się w urzędzie gminy lub miasta, właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze.

Wniosek może być składany także drogą elektroniczną za pomocą systemu teleinformatycznego: utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny, udostępnianego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, albo systemów banków krajowych świadczących usługi drogą elektroniczną spełniających określone ustawą wymogi.

Prawo do świadczenia wychowawczego ustalone będzie na okres od dnia 1 października do dnia 30 września roku następnego. Prawo do świadczenia wychowawczego ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, nie wcześniej niż od dnia odpowiednio urodzenia się dziecka, objęcia dziecka opieką lub przysposobienia dziecka, do dnia 30 września roku następnego.

Wnioski w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego na kolejny okres będą przyjmowane od dnia 1 sierpnia danego roku.

W przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze wezwie pisemnie osobę ubiegającą się o świadczenie do poprawienia lub uzupełnienia wniosku.

W przypadku, gdy osoba złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze przyjmie wniosek i wyznaczy termin, nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni, na uzupełnienie brakujących dokumentów.

Świadczenie wychowawcze wypłacane będzie nie później niż ostatniego dnia miesiąca, za który przyznane zostało świadczenie wychowawcze.

Ustawa określa ponadto reguły postępowania w przypadku wystąpienia zmian mających wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego lub pobrania nienależnie świadczenia wychowawczego. W takim przypadku osoba otrzymująca świadczenie wychowawcze zobowiązana będzie do niezwłocznego powiadomienia o tym organu właściwego wypłacającego świadczenie.

Pierwszy okres, na który ustalane jest prawo do świadczenia wychowawczego, rozpoczyna się z dniem wejścia w życie ustawy i kończy się dnia 30 września 2017 r. (rokiem kalendarzowym, z którego dochody stanowią podstawę ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego, jest rok kalendarzowy 2014).

Koszty obsługi, w przypadku organu właściwego, w roku 2016, zostały określone przez ustawodawcę na poziomie 2% otrzymanej dotacji na świadczenie wychowawcze.

Ustawa nakłada na Radę Ministrów obowiązek składania corocznie Sejmowi i Senatowi, w terminie do dnia 30 września, sprawozdania z realizacji ustawy. Po raz pierwszy za okres od dnia wejścia w życie ustawy do dnia 31 grudnia 2017 r., w terminie do dnia 30 września 2018 r.

Ustawa obliguje ponadto ministra właściwego do spraw rodziny do utworzenia centralnego rejestru obejmującego informacje, które będą mogły być przetwarzane w celu umożliwienia organom właściwym i marszałkom województw weryfikacji prawa do świadczenia wychowawczego.

Ustawa wchodzi w życie od dnia 1 kwietnia 2016r. tj. pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisu obligującego organy gminy i województwa do wyznaczenia lub utworzenia jednostek organizacyjnych właściwych do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

oprac. na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r.
o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
(Dz. U z 2016r. poz.195)